

BIBLIOGRAFIA

Actes. Simposi Conservació del Patrimoni Monumental en la perspectiva del tercer mil·lenni. Restauració, ús i manteniment... nous criteris? (Lleida 6-8 març 1997). Institut d'Estudis Ilerdencs, 1999.

La publicació d'aquest llibre clou una tasca iniciada l'any 1996 i que va tenir com a acte central la celebració de les jornades del simposi el mes de març de 1997.

Les *Actes* de l'esmentat simposi recullen l'interès dels organitzadors entorn la revisió de temes que incideixen en la conservació del patrimoni monumental, amb un doble objectiu: l'informatiu i el formatiu, el qual pretenia arribar no només als estudiosos i professionals, sinó també a d'altres sectors socials interessats per aquestes qüestions.

L'obra que ara us presentem és el resultat del simposi *Conservació del Patrimoni Monumental en la perspectiva del tercer mil·lenni*. L'edició ha volgut respectar rigorosament l'ordre de les intervencions que es van seguir al llarg de les jornades.

El primer grup afronta la part més teòrica, assentant les bases del que ha estat i ha d'ésser la intervenció en el patrimoni monumental. Entre les dissertacions, hem de destacar la pronunciada per Ignasi de Solà Morales qui parlà sobre els efectes de la modernitat, la cultura museïtzada i el fenomen del turisme organitzat com a quart consumidor de simulació de temps i espais. Eduard Carbonell tracta de la restauració i conservació del patrimoni monumental vist des de la vessant de la història de l'art. La disciplina arquitectònica té també un lloc a càrrec d'Eduard Riu-Barrera qui, partint d'un acurat recorregut històric pel binomi arqueologia-restauració, aporta un discurs compromès entorn l'actual situació dominada per un ambigu concepte de contemporaneïtat que sembla voler negar la pròpia història. Raquel Lacuesta, del Servei Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona, amb el seu atractiu títol *Els usos del monument. Restaurar l'obra o restaurar la memòria?*, proposa un seguit de suggeriments i interrogants.

El segon grup gira entorn d'un eix vertebrador: el conjunt monumental de la Seu Vella de Lleida. Hi participaren Frederic Vilà, amb *Les intervencions recuperatives de la Seu Vella*; Josep Gallart i Fernández, Immaculada Lorés i Otzet, Montserrat Macià i Gou i Josep Lluís Ribes i Foguet, els quals presenten *Consideracions entorn de l'arquitectura de la Seu Vella de Lleida*, ampliació i actualització d'un treball publicat l'any 1995 a *Lambard. Estudis d'art medieval*, vol. VIII, p. 113-138; *La Seu Vella de Lleida i el Pla Director* anà a càrrec d'Antoni Navarro i Cossio, Enric Solsona i Piña i Jaume Fresquet i Folch; *El Pla Especial del Turó* fou encarregat als arquitectes Ramon M. Puig i Carles Sanz.

La darrera sessió del Simposi tractà el tema de l'esponsorització i els aspectes que giren al voltant del manteniment de la conservació de l'obra restaurada. Hi participaren Joan Guitart, com a president de l'Agència de Patrimoni i Mecenatge de la Generalitat, i Ernest Lluch qui tancà el debat sobre l'esponsorització. La rèplica als plantejaments anteriors arribà per mà d'Antoni González, amb un discurs crític i compromès que duia per títol *La conservació de l'obra restaurada: compromís ètic i requisit científic*.

El llibre, de 264 pàgines, és controvertit, interessant i polèmic. Els treballs que recull s'il·lustren amb fotografies -en blanc i negre- i amb diversos plànols.

Felicitem el comitè organitzador d'aquest simposi i l'encoratgem a continuar la tasca encetada en aquestes jornades que tenen com a finalitat la salvaguarda i custòdia dels béns patrimonials de Catalunya.

M. Teresa Matas i Blanxart

Los protagonistas del año mil. Actas XIII Seminario sobre Historia del Monacato (2-5 de agosto de 1999). José Ángel García de Cortázar (coord.). (Codex Aquilarensis. Cuadernos de Investigación del Monasterio de Santa María la Real; 16). Fundación Santa María la Real. Centro de Estudios del Románico. Aguilar de Campoo (Palencia), 2000. 180 p., amb il·lustracions.

El setzè volum del *Codex Aquilarensis*, que edita la Fundación Santa María la Real. Centro de Estudios del Románico, inclou les Actes del XIII Seminario sobre Historia del Monacato que tingué lloc entre els dies 2 i 5 d'agost de 1999, al monestir de Santa María la Real d'Aguilar de Campoo.

Comença amb una breu presentació a càrrec de José Ángel García de Cortázar, coordinador del Seminari, que desmitifica els suposats terrors per l'arribada de l'any mil, època considerada pels historiadors com la de l'inici de la societat feudal.

L'obra s'estructura en vuit capítols, corresponents a les vuit ponències presentades al seminari, dedicat cada un d'ells a un personatge clau d'aquesta etapa:

- El emperador del año mil: Otón III, a càrrec de Carlos Estepa Díez
- El papa del año mil: Gerberto de Aurillac, Silvestre II, per Jesús Martínez Moro
- Un abad del año mil: Odilón de Cluny, a càrrec de M. C. Vivanco
- Un obispo del año mil: Oliba de Vic, a càrrec de Lluís To Figueras
- El azote del año mil: Almanzor, según las crónicas cristianas, per Ana Echevarría Arsuaga
- Un rey del año mil: Sancho Garcés III de Navarra, Sancho el Mayor (992?, 1004-1035), a càrrec d'Esteban Sarasa Sánchez
- El cronista del año mil: Raúl Glaber, per Juana Torres
- Un calígrafo-miniaturista del año mil: Vigila de Albelda, a càrrec de José A. Fernández Flórez.

Tenen tots ells, però, un nexa d'unió: són el referent històric d'un desig d'unitat –de la cristiandat, Silvestre II; de l'espai polític europeu, Otó III; de l'espai hispanocristià, Sancho el Mayor de Navarra, o del seu trencament, al-Mansur–, d'una voluntat de renovació espiritual i control intel·lectual –Odiló de Cluny i Oliba de Vic–, o els que han fornit de documentació els historiadors contemporanis –Raúl Glaber i Vigila d'Albelda.

L'anàlisi biogràfica i històrica en profunditat de cada un d'aquests vuit personatges que foren testimonis i protagonistes d'excepció del tombant del segle x al segle xi, es complementa amb citacions documentals i amb abundants notes bibliogràfiques a peu de pàgina.

Resulta molt interessant aquest, de moment, darrer volum del *Codex Aquilarensis* no solament per aquells que assistiren al XIII Seminario sobre Historia del Monacato, sinó també per a tots els estudiosos de l'edat mitjana en general i dels segles x i xi en particular.

Encoratgem els amics de la Fundación Santa María la Real. Centro de Estudios del Románico d'Aguilar de Campoo a continuar en la seva magnífica tasca de recuperació i difusió del romànic palentí amb noves activitats i publicacions.

Guadalupe Miras i Bernal